

Sári Edina

Tűzszivárvány

Transznapló

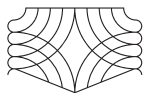
*Rossz voltam, s te azt mondtad, jó vagyok.
Csúf, de te gyönyörűnek találtál.
Végighallgattad mindig, amit mondtam.
Halandóból így lettem halhatatlan.*

Pilinszky János

SÁRI EDINA

Tűzszivárvány

Transznapló

FÁTYOL
KIADÓ

Sári Edina: Tűszivárvány – Transznapló

© Fátyol Kiadó, 2023

Minden jog fenntartva

ISBN 978-615-6514-01-1

Írta: Sári Edina

Tördelés: Perneczki Dorottya

Borítóterv: Perneczki Dorottya

Nyomda: Pannónia Nyomda

Kiadja: Fátyol Kiadó Kft.

fatyol@fatyol.hu

www.fatyol.hu

ATTIKA 4 éves, 1997

– Adjad vissza, az enyém! Add ide a babámat! Adjad már vissza! – sívítja fülsiketítően, majd nekem esik, és teljes erőből verni kezdi a fejemet a kisvonat mozdonyának kéményével Ancsika, de rákulcsolva ujjaimat Kriszti babára, elszántan farkasszemet nézve a nővéremmel, csak szorítom magamhoz a baba kartonruhába bújtatott, vézna, kemény, műanyag testét. Közben belém mar a rémület, hogy jaj, leszedi a fejét, ahogy tépné a kezemből, de én nem törődve a fájdalommal, akkor sem adom, akár az életem árán is megvédem egyetlen, hű barátnőmet. Zuhognak rám az ütések, Ancsika már rugdos is, de én a négyéves nagyfiúk birtoklási vágyával és a megszemélyesített játékok iránti ragaszkodás ösztönével állom a sarat, és reménykedem, talán ő fárad el hamarább és átengedi nekem a babáját, amivel sosem játszik. Nem kell neki, mert szerinte csúnya, piros haja van és zöld szeme, ami a nagyon is valóságosnak tűnő mesebeli szörnyekre emlékezteti, és azért sem, mert Krisztin kívül, akit ő Angélának hív, van neki még három, sokkal szebb és nagyobb, alvós babája. Kriszti halszemei a semmibe merednek, kivéve, amikor rám pillant, mert akkor megtelnek gyengédséggel, hiszen ő a barátom és szeret engem. Ancsika amúgy nem foglalkozna ezzel a bénácska babával egy percig sem, ha el bírná viselni, hogy titkokat osztok meg vele, simogatom, szeretgetem. Gyakran dúdolgatok neki, kiviszem őt a gangra, mutatom neki az idei kis fecskék körtáncát az udvari ecetfa körül, és keringőzőm is vele a csicsérgés dallamára. Érzem a zsigereimben, sőt, tudom, hogy Ancsika bámul, és irigyli a röpke boldogságomat, hogy én tudom szeretni a merev testű, kopott arcú, foltokban kopasz, elnyútt ruhájú Kriszti babát, ő meg nem.

– Apu! Apuka! Attika elvette a babámat, és nem adja vissza!
– vált taktikát Ancsika, és az iménti agresszív viselkedését sírós-nyafogós, védelemre szoruló kislányosra hangolja, ezzel apánk férfias igazságszolgáltatására bízva a baba visszaszerzését. Apa még nem indult el a műhelybe kocsit javítani, ezt onnan tudom, hogy hallom a sörösuvegek zörgését és anyám szelíd korholását.

– Apukám, ne vigyél öt üvegnél többet, nagy a hőség, nehogy megint baleset érjen!

– Hagyjál, asszony, meg se kottyán ez nekem, az a múltkori csak véletlen volt, meg a Szabó Zoli hülyesége! Leejtette az emelő karját, ami egy kicsit kijár, de már megszorítottam a csavarjait
– magyarázza, majd egy óriásit ordít. Nekem.

– Vissza'dod rögtön a lánynak a babáját, te gyerek, mert beme-
gyek, és szíjat hasítok a hátadból, meglásd! Gyer'ide azonnal!

Megijedek a tónusváltástól, de, mint mindig, érdekesnek tartom apám szavajárását: vissza'dod, gyer'ide. Megfigyelem, ha két azonos hang van egymás mellett, nem mondja ki mindkettőt, hanem rövidít ugyanúgy, mint az ő apja, az én Tajti nagyapám. Vajon felnőtt koromban én is lespórolom majd a hangokat? – találgatom. Vonakodva mozdulok, mert mennék, hisz' kell, de maradnék is, mert megbénít apám haragja, aztán elszánom magam, és csigalassan megindulok kifelé. Kriszti baba feje élesen koppán a halszálka alakban rakott, fényesre vikszolt, recsegős, tölgyfa parkettán. A nővérem diadalittasan felkapja, gúnyosan rám vihog és elkezdí fojtogatni. Vörös ember, vörös ló, vörös ember egy se jó! – kántálja félhangosan, hogy csak én halljam. Tajti nagyapám szokta ezt mondani, amikor meglát. Haragszik is anyámra, amiért vörös hajú fiúunokát szült neki. Elsőnek meg lányt. Nem is beszél azóta anyámmal sohasem. Az arcom mozdulatlan, hogy Ancsika ne lássa, de folynak a könnyeim, és szinte katatón állapotban rakosgatom a lábaimat, egyiket a másik után, amíg végül kiérek

a konyhába. Megadón apám elé állok, aki azzal a lendülettel, ahogy a hűtőből kifordul, nyakon vág, mire nekiesem a nyitott sütőajtónak. Felhasad a szemöldököm végénél a halántékom. Anyám a szája elé kapja a kezét, felsikolt, hozzám lép, magához ölel, és a köténye sarkával törölné a vékony pataokban épp csak csordogáló vért, de apám kikap a kezéből, és durván a falikút kávája elé lök. Az egész fejem vizes lesz, ahogy erős sugárban zubog rám a csapból a víz, apám lemossa a vért, megtörli az anyám kezéből kikapott konyharuhával, utána ránéz úgy, hogy annak torkán akad a sírás. Kussolsz, vagy megjáród! – üzeni neki apám szeme villanása.

– Ezt csak magadnak köszönheted, te gyerek! – fordul hozzám. – Megmondtam már ezerszer, hogy nem játszol babával! Te fiú vagy, vésd már abba a rövid tyúkeszedbe! Jössz velem a műhelybe! Ezen a nyáron mindennap, amíg ki nem nyit az óvoda. Addig meg majd kiverem a fejedből a babázást, meg minden más baromságot, meglásd! – sziszegi vörös fejjel, vérben forgó szemekkel, és én mukkanni sem merek ekkora indulat láttán. Megragadja a vállamat, anyám pedig lesütött szemmel, magában sírdogálva térül-fordul, majd a hűtőből kikap, és a zsebembe csen egy már felolvadtan deformálódott, ám visszafagyott Túró Rudit, és már kint is járunk a gangon. Apám rángat le a lépcsőn, ki a házból, megyünk egy utcasaroknyit, és már lépünk is be a talponállóba.

– Egy deci barack lesz, Józsikám, és egy fél neked – mondja köszönés nélkül, és Józsikám bácsi már tolja is apám elé a nagyobb poharat, amibe most bor helyett pálinkát tölt. Apám megemeli, ráköszönti, aztán kitátja a száját, és a torka látható mozgása nélkül nyeli be a számomra csípős szagú italt. Édes-kés, büdös, sárgára festett víz – jutok dűlőre a pohár tartalmát illetően. Mitől lehet büdös? – találgatom. Olyan sárga vízfestékkel festik vajon, mint én a sugarait százágra szóró napocskát,

a papírom jobb felső sarkába? Szeretem megfigyelni a dolgokat, mi hogy van, hogyan működik, szeretek elmélázni csak úgy, magamban. Figyelem a gangon a galambokat, hallgatom, ahogy burukkolnak, megpróbálom a hangjukat utánózni, elnézem a fecskéket, a szomszéd háztetőn ólálkodó, fiókahúsrá áhítózó, fekete kandúrt, a dohos fal tövében megbúvó, csenevész ecetfán mászó bogarakat, a napra kitett, kovászos uborka üvege körül dongó darazsakat, szinte bármit, ami él és mozog, vagy amit szépnek és izgalmasnak találok. A szomszéd néni is érdekes látvány, ahogy bugyi nélkül, rövid nejlonotthonkában tereget a felső emeleten. Kidudorodó visszerei, mint térképek kékes erezetű vízrajzhálózata terülnek szét húsos combján és térdén. Bezzeg anyámnak hófehér és márványsimaságú a lába szára, amire apám oly büszke, mintha ő maga faragta volna egy szobrász vésőjével. Ő és Ancsika nem szeretik a nézgelődésemet, mintha irigyelnék a világból való kilépésemet. Anyám, hozzám hasonlóan egy álmodozó, hallom ezt apámtól épp eleget.

– Ne álmodozz, Julcsi, nem lesz attól jobb senkinek se, nekem meg pláne – röhög apám, és cinkosan rákacsintva a fenekére csap, mintha egyetlen kötelessége az életben az ő boldogítása lenne. Amikor rajtakapja az elmélázáson, és anyám a vállát vonogatva a hosszas kérdezősködésre sem árulja el neki, kire, mire gondol, apám szemében az irigység és féltékenység tüze lobban, éktelen haragra gerjed, és mániásan vallatja őt elrévedése tárgyáról. – Mi hiányzik neked, te hálátlan némben? – süvölti tehetetlenségében anyám arcába, a keze ökölben, de ütni nem mer, bár örömmel bepancsolna egyet, látszik rajta. – Semmi –, rebegi ilyenkor lesütött szemmel anyám, ami egyenlő annak a beismerésével, hogy elvagyódik a férjétől, véli apám, ami érthető módon dühíti őt. – A fiú is ilyen képet vág, tőled tanulja, de ő nem lesz semmirekellő, anyámasszony katonája, majd én megtanítom kesztyűbe dudálni! – hepciáskodik olyankor apám.

Akármennyire is tartok tőle, ez a kesztyűbe dudálás érdekel, tavaly télen megpróbáltam, amikor anyámtól a szilveszterre kapott, aprócska dudával belefújtam apám hatalmas, fekete bőrkesztyűjébe, de semmi érdekeset nem találtam benne, talán csak még több bűdös áramlott ki belőle. Ezek után végképp nem értettem, minek ezt megtanítani nekem, amikor már magamtól is tudom, és érezhetően semmi értelme.

Elrévedésemből szó szerint apám ránt ki, és már kívül is vagyunk a kocsmából, még két lépés és befordulunk a kis utcába, aminek a közepén trónol az autójavító műhely. Amikor a vakító napfényről belépünk a hodálynyi helyiségbe, alig látok, ám hirtelen éles fény hasít a szemembe. Tóni bácsi, a tulajdonos már dolgozik, egy autó karosszériáját hegeszti.

– Na mi van, kiskomám? Elhoztad apádat dolgozni, hogy el ne tévedjen? – kérdi szerinte viccesen, de én tudom, apám ettől mérges lesz, aminek meg így vagy úgy, de én iszom meg a levét. – Már megint elkéstél, Kálmán! – fordul rosszállóan apámhoz, mire az vörösödő fejjel, de meghunyászkodva dadogja, hogy baleset ért engem, és ő segített anyámnak elállítani a vérzést.

Tóni bácsi csóválja a fejét, majd rám néz. – Így volt ez, kiskomám? – kérdi, és én hirtelen nem tudom, mit feleljek. Anyám arra tanít, hogy hazudni nem szép dolog, de látom apámon, hogy elvárná tőlem az igazolást, ezért hezitálok, mit tegyek.

– Így volt bizony, csak nyámnyila a gyerek, azért nem szól! – felel helyettem apám, miközben egyik kezével megsimítja a fejemet, a másikkal viszont figyelmeztetően megszorítja a vállamat, mire félénken bólintok Tóni bácsi felé. Ő erre mit tehetne, játszi fenyegetéssel billegteti a mutatóujját felém, mint általában a felnőttek, amikor megróni készülnek egy gyereket, apám viszont rám kacsint, leültet a sarokba, és én végre kiszabadulok a kényelmetlen helyzetből. Déli harangkondulásig nem mozdulok és nem is mukkanok, csendben nézegetem a furcsa

pózba merevített, nevetős szemű, csücsörítő szájú, meztelen, apám által nőciknek nevezett nénik fotóját a folyamatosan rátűző napsugártól már fakuló, 1997-es falinaptáron. Főleg a deréki éró csigás, fényes vörös hajú tetszik, mert én is vörös vagyok, turcsi orrú és szeplős. Szeretném, ha olyan sok és hosszú hajam lenne, mint a naptárnőcinek. Ujjaimmal a hajamba túrok, méricskélem, vajon mennyit kell növeszteni még ahhoz, hogy olyan hosszú legyen, mint a falinaptáros vörösnek. Apám egyszer csak észreveszi, mit nézek, feldühödik, leteszi a csavar kulcsot, hozzám lép, eltakar, hogy a többiek ne lássák és megráz. A szeme villámokat szór.

– Melő után borbélyhoz viszlek, az majd nullás géppel letolja a hajadat. A te érdekedben, hogy normális legyél végre – sziszegi. Nem akarom, de sírni kezdek. Inkább érzem, mint látom, a picso gástól, ahogy ő nevezi, már lendülne a keze, de szerencsére nem vagyunk otthon, így megúszom a pofont. Már majdnem ismét békére lelnék és elbambulnék, amikor sürgető vizelési inger tör rám. Megmarkolom a pisilőmet – apám szerint a farkamat, amit nem értek, mert az állatoknak van farka a mesében –, és a szorítással próbálom minél tovább visszatartani, de ettől még inkább kell. A háromlábú, támla nélküli széken előre-hátra dülöngélve mondogatom magamban, hogy nem kell pisilni, nem kell, és nézem a nő kívánatos, vörös haját és nevetős szemét a falon, amivel sikerül is elterelni a vécézésről a figyelmemet, miközben szinte belekábulok a mantrázásba. Váratlanul arra riadok, hogy apám és Tóni bácsi a hátam mögött térdüket csapkodva, harsányan röhögnek rajtam.

– Beindult a naptáros csajtól a kiskrapek! Igazad van, gyerek, jó kis tutajos bige ez! – vinnyog apám, és saját magán kezdi imitálni a fütyiszorogató mozdulataimat, amitől Tóni bácsi feje még vörösebb lesz, és még jobban hahotázik. Apám barackot nyom a fejemre, ez nála a tetszés jele, ezért nem merek megszólalni,

hogy ki kell mennem, hiszen oly ritka apámnak velem kapcsolatban a tetszésnyilvánítása, hogy ki akarom használni. Bár nem értem, ők miért, de elkezdek velük nevetni, amitől azonnal becsurrantok, és ettől kezdve nem tudok megálljt parancsolni a készítésnek, erős sugárban pisilek. A lábam szárán lecsurgó vizelet végül a műhely koszos padlóján gyűlik össze tócsába.

– Mi a fasz ez? – hökken meg apám, és a félbehagyott nevetéstől torz, már-már ijesztő grimaszba rándult arccal néz rám.

– Négyévesen még mindig becsinálsz? Hát mi vagy te?

– Ne szidd már, Kálmán, megesik ez az ilyen gyerekekkel – fintorog Tóni bácsi, és hátba vágva apámat, visszaballag a javítandó autóhoz.

– Nem elég, hogy babázol, anyáddal sütögetsz, a nagyanyáddal meg kötögetsz, még be is hugyozol? Vesd le a nadrágodat! – rivall rám, mire Tóni bácsi csak a fejét ingatja és maga elé cöcög.

Ahogy apám tépi rólam a kantáros rövidnadrágot, pattan le róla a gomb és gurul be a szerelőaknába. Szólni szeretnék, hogy utána kéne menni, kivenni onnan, mert ez a sárga, napocskát formázó gomb volt az egyik kedvencem, amit anyám egyik ruhájáról könnyörögtem el tavaly, amikor kihízta azt, de bennem reked a szó. Ott állok egy szál pólóban, alul semmiben, és úgy érzem, mindenki engem bámul. Öntudatlanul is takargatom félmeztelenségemet.

– Megemlegeted, elhidd nekem, nem fogsz te behugyozni többet, mint egy pisis kiscsaj, az hótziher! – sziszegi apám megszégyenülten a főnöke és a vigyorgó Feri kollégája előtt, amíg a csapban kiöblíti a nadrágomat, és ráhajítja a műhely előtti kocsibeálló kerítésére. Amikor végez, felkap egy favonalzót a munkapadról, és még csak elcsodálkozni sincsen időm, vajon mire kell az neki, mert azonnal egy gyors és erőteljes ütéssel mér a pisilőmre. Elakad a lélegzetem, érzem, ahogy a lábamból kiszáll az erő, és összecsuclok.

Otthon, a saját ágyamban térek magamhoz, anyám borogatja a homlokomat, és az ölemben valami hideg, nedveset érzek. Rettegni kezdek, hogy megint bepisiltem és apám haragja ismét elér, de ahogy a takaró alatt a kitömött bugyimhoz érek, érzem, nemcsak hideg, de kemény is, és lassacskán rájövök, hogy ezek jégkockák. Anyám az ágyam szélén sírdogál, simogatja a fejemet, nyugtatóan susog a fülemben, pedig nem fáj semmim, és már egyáltalán nem vagyok szomorú. Ellenkezőleg! Édes nyugalom fog el. Ezek szerint apám ütésétől le kell fagyasztani a pisilőmet – vélem megkönnyebbülten. A felfedezéstől boldog leszek, mert egy ideje már tudom, hogy nekem az égegyadta világon semmi, de semmi szükségem sincs arra többet. Számomra eddig is csak egy megtúrt, felesleges, fityegő bőr- és húsdarab volt, amitől most szerencsésen megszabadulok.

– Émi, most tíztől visszafelé számolok, és mire a nullához érek, felébred. Visszatér a hipnózisból, és bár emlékszik a történtekre, lelki békét érez. Tíz, kilenc, nyolc...